

pääw; selle ümber jookseb eakessel kaugel üks penis
 kenne tippulinne joon, mis 12 jao sisse jagatud on (need on
 need 12 ku kohta se aasta te peal), ja selle peal neljas kohhas
 üks weikenne pool warjatud kuul werib, siina pole eddast,
 kuhhu need numbrid 1, 2, 3 kuini 12 näitwad; se on se
 ma-aasta-te ehk ekliptik päwa ümber; ja se weikenne pool
 warjatud kuul selle peal on se meie ma; ühhel pool, mis
 päwa wastu pdratud on, tall pääw, ja sell teisel pool,
 mis päwast ärra kánatud on, — tall õ. Se joon, mis ta
 keskelt läbbi joks eb põhja poolt lõune pole (P. L.), on ta
 wõllas, kelle ümber ta eínast, omma aasta te peal eddast
 lendades, igga 24 tuini sees útkford enda ümber kerutab, kui
 rattas omma wõlla ümber, kost meie oimik, lõuna, õhtu ja õ
 tulleb. Number 1 on se koht se te peal, kos meil Januar
 ehk se ue aasta allustus on, ja nõnda ifka eemalle kóif
 need teised numbrid ka. Nr. 3 jures on jo meie ma eínast
 nõnda se päwa wastu pdranud, et se pääw tedda just
 põhjast lõuneni walgustab. Se on sell 9mal Martsi ku
 päwal, ja siis on meil pääw ja õ ühhe pikkused ja affa-
 wad siis kóigil neil, kes põhja pool ellawad, kui meie siin
 Tartu siinas, päwad ifka piktemaks ja piktemaks minne-
 ma, kuini se 9 ma Juni ku päwani se Nr. 6 jures. Num-
 ber 9 jures on September ja 11mal selle ku päwal on
 meil jälle õ ja pääw ühhe pikkused ja affab siis se pääw
 se põhja pool ellawa rahwalle ifka lühhemaks ja lühhe-
 maks, ja se lõuna pool ellawa rahwalle ifka piktemaks
 ja piktemaks minnema, kuini se 9 ma Detsembri ku
 päwani, kos jälle õ ja pääw ühha pikkused on. On
 ta jälle Nr. 1 jure taggast sanud, siis on meil üks
 aasta ehk 365 päwa, 5 tundi ja 48½ minutid ümber. Nimotsata

kaugel se taewa süggawusse sees seisab tähtebe ulgas igga
 ku kohhal ma wastu üks tähtpilt, se on: üks kobar tähti ehk
 mittu tähte teine teise kõrwal, kellest joned ja wirud mõtte sees
 läbbi rõmmatakse, nõnda et sest siis üks pilt saab, mis järrele
 neid tähti taewa all kergem lõida jo selletata on. Se Ja-
 nuari ku kohhel seisab se tähtpilt lõwvi Ω ; siis tulleb
 neitsi ω , siis kaal μ , (Martsi ku kohhal, mis selle ku õõd
 ja päwad ühbeliffeks kalub), siis nõelaja m , (üks wáhia
 sarnane nõelaja ellajas lõune maal), siis kútt γ , siis máes
 kútt δ , siis wemees π , siis kallad κ , siis oinas ν , siis
 ärg ζ , siis káikud Π , siis wáht σ . Ja et se ridda
 ehk ümbrus ennamast ellawid lomi kánnab, siis kutsu-
 takse tedda loma riddaks ehk ümbruffeks (Saksa keli: Thiers
 kreis).

Meie päwa ümber kerutawad peale meie maad weel 28
 teist ilma ehk tähte, need sabbaga tähhed weel ilmjure arwa-
 matta, kellest jo ülle 400 nähtud ja teatud on jo eínemuit-
 silt ajult sanik. Need 29 tähte, kelle ulgas meie ma ka
 on, kuida ma sedda paergu ütlesin, jookswad nõnda se
 päwa ümber, kui se suur leht siin sedda näitab. Se kõige
 surema ratta keskelt näitse üks weike tipp ollewad (õigusse
 párrast peaks ta liggi 800 korda surem ollema, kui kóif
 need tähhet ühte kokku, mis ma kohhe siin nimmetata
 wõttan), se weike tipp tähhendab, ehk tähhendagu
 meie päwa. Siis tulleb ta ümber üks weike rón-
 gakenne, ja selle peal káib se temma kõige lähhem täht,
 nimmega Merkur, kelle márk kirjades nõnda wisi üllespáñ-
 nakse γ ; siis tulleb Venus ν ; se on se oimiku ning õhtu
 täht, ja ta on üks neist kõige illusamist ja rõõmsamist táb-
 tist se taewa ulga sees; siis meie ma δ , ja temma